

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR ENVIRONMENT

STUDIO OF ENVIRONMENT

PROČ PO MNĚ NIKDO NIC NECHCE

WHY NOBODY WANTS ANYTHING FROM ME

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Ing. arch. Martin Hurych

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. MgA. Barbora Klímová, ArtD.

BRNO 2019

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 - 6
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 7 - 8

TEXTOVÁ ČÁST

Práce se soustředí na subjektivní zkušenost v městském, veřejném prostředí. Využívám princip hmotné i nemateriální směny jako prostředku k navázání komunikace, sdílení vlastních myšlenek a zkušeností s cizími lidmi, kteří po mně něco chtějí. Z otevřené a bezprostřední komunikace s druhými vytvářím zvukové dílo. Původním záměrem bylo především relativizovat subjektivní, deníkové zápisky a poznámky tak, že je na ulici nechám číst lidmi, kteří mě oslovili s tím, že po mě něco chtějí. Postupně ke čtenému textu přibýly ještě reflexe a zkušenosti respondentů. Všechna čtení byla zaznamenána formou audio záznamu, který je dále postprodukován.

Inspiraci ke své práci čerpám z duchovní literatury a sociologie. Vytvořil jsem si vlastní metodu sdílení myšlenek, ke kterým jsem se nechtěl vracet, zahrnout je, pokládat je za nedůležitou součást mé individuality. Jak odpovídá na otázku dr. Eduard Tomáš svému žákovi: „*Spočívá diskriminace v odvrhování překážejících myšlenek? Jenom zpočátku odvrhuješ myšlenky, třeba tím, že je objektivizuješ, tj. pokládáš je za nedůležité předměty a staviš se k nim indifferenčně, bez zájmu. Později, když se již jasně upínáš na myšlenku – cit „já“, začneš rozlišovat čili diskriminovat mezi touto myšlenkou a všemi ostatními, které se připnutím k myšlence „já“ stanou bezvýznamnými, a protože jim už nevěnuješ pozornost, samy úplně zmizí. To je správný výsledek rozlišování.*“¹ Princip směny mi umožnil vypořádat se se situací, kdy po mně někdo něco chce a zároveň mi pomohl získat potřebný materiál k práci.

Název Proč po mně nikdo nic nechce má charakter otázky i odpovědi. Vznikl při situaci, kdy jsem čekal na respondenty, kteří mě osloví. Možnou odpověď na otázku, proč po mě nikdo nic nechce, hledám také v dopadu technologií na člověka, kdy se nezávazná komunikace s cizím člověkem ve veřejném prostoru stává ojedinělou.

Nepravidelně jsem si, po dobu půl roku, zapisoval vlastní myšlenky, které jsem průběžně předkládal respondentům (vždy formát tištěné oboustranné A4). Ti text předčítali a reagovali na něj. Text jsem průběžně doplňoval o nové myšlenky a vytvářel text, na který mohli reagovat. Celkem vznikly čtyři A4 textu. Ze zhruba 30 respondentů, které jsem odměňoval stravenkou jsem ve výsledném díle použil výpovědi 21 respondentů, kteří text bezprostředně komentovali. Ostatní respondenti na text nereagovali, buď neměli brýle nebo jen zpívali, děkovali apod. Se svolením každého ze zúčastněných jsem zaznamenal jejich hlas a z pořízených nahrávek postprodučně vytvořil audio seriál, ve kterém se mluvící postavy postupem času objevují a mizí, dle části textu, na který reagují. Jednotlivé příspěvky jsem skládal chronologicky za sebe dle data zaznamenaných myšlenek. Myšlenka, na kterou nereagoval žádný z mluvčích, je v seriálu doplněna zvukem prostředí, ve kterém jsem v daný moment myšlenku zaznamenal.

Výsledné zvukové dílo obsahuje čtyři díly o celkové délce 44'25''. Každý díl začíná znělkou na foukací harmoniku, která v původním znění je autorskou skladbou jednoho z respondentů. Forma postprodučně vytvořeného díla mi umožňuje pracovat s textem, hlasovými a zvukovými záznamy jako se scénářem audio seriálu. Jak píše Nicolas Bourriaud: „*Všechna díla vycházejí ze scénáře, který umělec promítá do kultury, považovanou za rámec příběhu – a tento příběh zase sám dál donekonečna promítá další nové scénáře.*“²

Sociální skupina, do které téměř většina účastníků patří, jsou lidé bez domova či v nepřívetivé životní nebo finanční situaci. Chvilé, ve které potenciační participanti žádají o pomoc mě zaujala již v minulosti, kdy jsem dotyčným nabízel svůj kousek umění v podobě obrazové miniaturny s vysvětlením, že jí časem mohou zpeněžit. V této práci, ve chvíli oslovení, nabízím dotyčnému stravenku s vysvětlením záměru práce. V kladném případě respondent na projektu participuje.

¹ Eduard Tomáš, *999 otázek a odpovědí*, Praha 2016, s. 16

² Nicolas Bourriaud, *Postprodukce*, Praha 2004, s. 9.

Přítomnost dané sociální skupiny v díle vybízí k interpretaci o problematice kapitalismu a jeho dopadu na společnost, rostoucí míry nerovnosti ve společnosti a z toho vyplývajících sociálních jevů – tomto případě problém bezdomovectví. Pro mě je důležitý kapitál osobnosti ve formě zkušenosti, kterou je respondent ochoten vzájemně sdílet a tím rozvíjet mojí vlastní. „*Jak na začátku 20. století zaznamenal Georg Simmel, v hustě zalidněném, rozmanitém světě, který obýváme, mají lidé sklon vracet se v nekonečném hledání smyslu a jednoty k sobě. Jakmile se tato obrovská touha po jednotě a souvislosti soustředí na nás samé spíše než na vnější svět, vyjadřuje se ve formě hledání sebeidentity.*“³ Záměrně se nejedná o aktivismus jako v případě rakouské umělecké skupiny WochenKlausur (Medical Care for Homeless People, 1993) ani nenabízím řešení problému bezdomovectví skrz sociální umění jako např. Krzysztof Wodiczko v díle Homeless vehicle (1988–1989).

Příležitost komunikace s danou sociální skupinou mi v rámci autoterapie také pomáhá rozvíjet soucit a brát člověka jako součást vyššího celku společenství. „*V Tibetu se říká, že žebrák, který vás prosí o almužnu, nebo chorá stařena, která dojde k vašemu srdci, jsou buddhové v přestrojení, objevující se na vaší cestě, aby vám pomohli posilovat v sobě soucit, a tak učinit další krok k buddhovství.*“⁴ V knize Myslet sociologicky Zygmunt Bauman a Tim May píše: „*Kdykoli je určitým osobám či kategoriím lidí upřeno právo na naši morální odpovědnost, přistupuje se k nim jako k „podřadnějším lidem“, „defektním lidem“, tvorům „ne tak úplně lidským“ či vysloveně „ne-lidským“.* Jak říká francouzská filosofka a spisovatelka Simone de Beauvoir, takovému přístupu lze zabránit jedině tím, že budeme v člověku, s nímž se setkáme, vidět nikoli příslušníka nějaké třídy, národa či jiné kolektivity, nýbrž individuálního člověka, který je cílem sám o sobě.“⁵

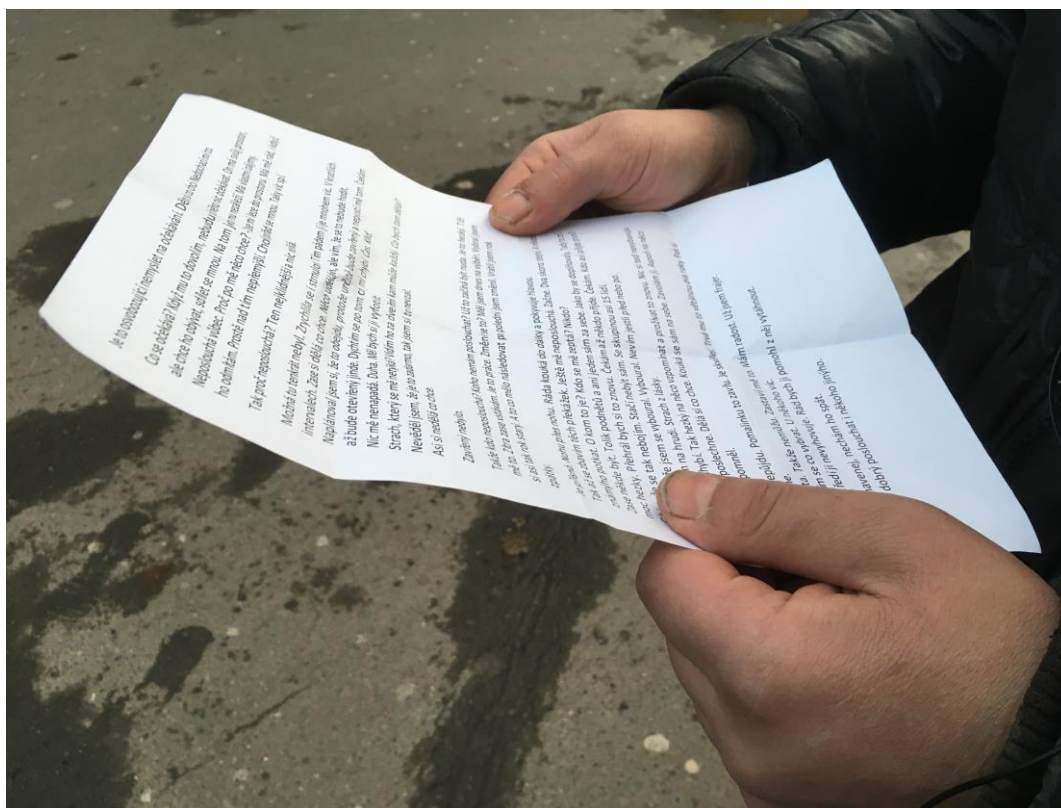
Projekt, který nyní vzniká v České republice, konkrétně v Praze a v Brně, má univerzální platnost v závislosti na místě i čas, ve kterém se odehrává. Práci s respondenty jsem začal v listopadu 2018 a ukončil v dubnu 2019, kdy mě opustila potřeba na projektu dále pokračovat. S odstupem času hodnotím práci jako svébytné dílo vytvořené na intimním základu, reflektující určitou situaci ve společnosti. Výsledná práce bude v rámci obhajob bakalářských prací prezentována jako zvukové dílo. Vzhledem k časovému limitu bude k poslechu vybrán jeden díl audio seriálu. Práce bude dále prezentována na internetové platformě Bandcamp.

³ Zygmunt Bauman, Tim May, *Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie*, Praha 2004, s. 106.

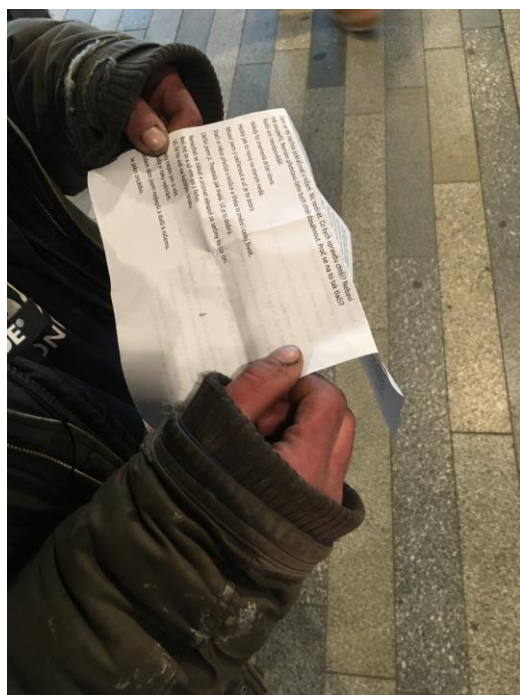
⁴ Sogjal Rinpočhe, *Tibetská kniha o životě a smrti*, Praha 2016, s. 236.

⁵ Bauman a May, *Myslet sociologicky* (pozn. 3), s. 95.

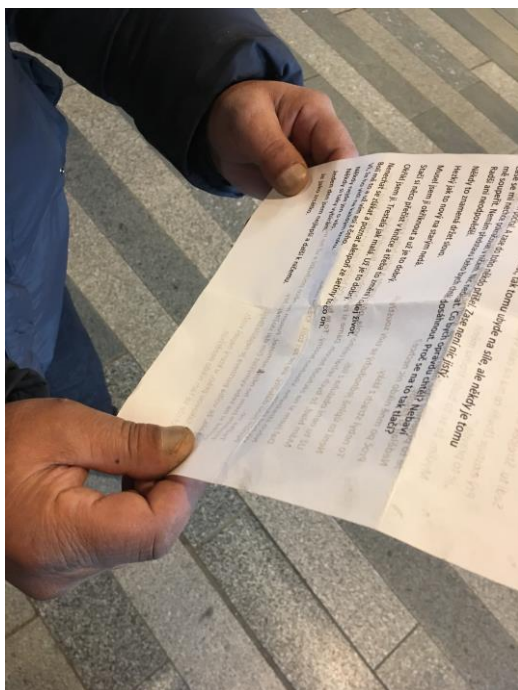
OBRAZOVÁ ČÁST

Luboš, fotodokumentace, před budovou hlavního nádraží v Praze, prosinec 2018

Anonym, fotodokumentace, budova hlavního nádraží v Praze, únor 2019

Julius, fotodokumentace, budova hlavního nádraží v Praze, únor 2019

Daniel a Karel, fotodokumentace, před budovou hlavního nádraží v Praze, duben 2019